Spirit of Bosnia / Duh Bosne
An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal
Međunarodni, interdisciplinarni, dvojezični, online časopis

U POČETKU LJUBAV, U ŽIVOTU MRŽNJA, NA KRAJU SJEĆANJE

Bojana Vuković

Sjećam se k'o sad, trčkarali smo bosi po prašnjavom makadamu ispred zgrade moji prijeratni drugari i ja. Bezbroj puta smo zajedno gradili kule u pijesku, pravili kolače od blata, igrali se žmurke, klikera, kockica, škole, lastiša, pjevali smo zajedno neke drage, vesele dječije pjesmice. Sjećam se i čika Simbada. Koliko smo puta nasjeli na njegove bezazlene šale: ''Eno helikopter se spustio gore na cesti i bacaju djeci čokolade i bombone.'' Kako smo samo brzo trčali, držeći se za ruke, svi zajedno, u susret helikopteru kojeg nikad nije bilo.

Sjećam se i očevog objašnjenja nakon što se začuo prvi pucanj i odjek ispaljene granate u daljini nakon čega je uslijedila i sirena uzbune iz fabrike soli preko puta naše zgrade: ''Nemoj da te bude strah. To su se neki važni ljudi malo posvađali'', kazao je, ''ali striko je tamo na drugoj strani i on zna gdje je naša zgrada i neće slati granate nama.'' Moji ratni drugari i ja smo nastavili trčkarati ali oprezno i pod strahom, osluškujući taj zvuk ispaljene granate u daljini nakon kojeg bi uvijek uslijedila sirena uzbune, a onda bismo užurbano trčali ka najbližem skloništu. Naše nekadašnje igre žmurke su postajale naša svakodnevna realnost u skloništu. Klikere smo zamijenili vrućim gelerima koje smo pronalazili po izlasku iz skloništa. Naše kule od pijeska su svakodnevno rušili ti neki važni ljudi koji su se malo posvađali. Nakon što sam jednog dana iščupala geler iz vrata našeg stana rekla sam ocu kako su ti neki važni ljudi baš zli i da su se oni izgleda puno posvađali te da je striko izgleda zaboravio gdje je naša zgrada. Uveče su nam javili da je striko, koji je tada imao 19 godina, poginuo.

Čika Simbad se više nije šalio sa nama. Kazao mi je jednog dana da je jako tužan jer je njegova žena, teta Nada, pobjegla sa njihovom djecom na 'dušmansku stranu' i da on nije mogao otići sa njima jer je ona Srpkinja a on Musliman. Tada sam prvi put čula te dvije riječi i nisam znala šta znače i nije mi bilo bitno…Nekome izgleda jeste… Mog oca su svi zvali Crnogorac. Znala sam šta ta riječ znači. Otac je iz Crne Gore i zato su ga tako zvali. U tim danima se često spominjala riječ Hrvatica i to uvijek kad su se tata i mama svađali pa sam pretpostavljala da je to nešto loše. A mene…mene su zvali 'polutanka'. Čak i tada mi se ta riječ činila nekako pogrdnom.

Moje djetinjstvo se nakon toga svelo na izbjeglištvo, na čekanje u dugim redovima za paket pomoći Crvenog Krsta, na čvoke koje su mi udarali dok su me zvali Ustašom i

‘malim Artukovićem’ a nakon što se rat završio i nakon što sam se vratila u rodnu Tuzlu na ‘epitet’ Četnikuša.

***

Treba li da kažem i da više ne progovorim? Treba li nešto da učinim, pa da više nikad ništa ne učinim? Treba li da ćutim, zadovoljan što sam živ?

Vrijeme je prolazilo i ja sam odrastala… Odrastala i uvijek ćutala… Ćutala za one granate, za gelere, za sklonište, za strica, za oca, za izbjeglištvo, za čvoke, za sve! Danas ne želim da ćutim, ni danas niti ikada više. Bratstvo i jedinstvo onih nekih ‘važnih ljudi’ koji su se ‘malo posvađali’ se svelo na mučenje, silovanje, razaranje, ubijanje, na mnoštvo masovnih grobnica, na mržnju, na bol i suze nedužnog naroda. Takvo bratstvo i jedinstvo koje ustvari nikada nije ni postojalo – ne želim. Ja sam tu, zadovoljna što sam živa ali bijesna zbog svega što se desilo. Ja sam tu i ne želim da ćutim kako se moje djetinjstvo nikome ne bi ponovilo.

Iz Zbirke eseja: ‘’Čega je ime rat?’’

Produkcija Kooperativa Tuzla (Tuzla, juni 2011.godine)

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.